

Kuntoutuksen vaikuttavuus

Prosessin vaihe	Tilanne	Mitä tavoitellaan ja muutoksen mittaaminen	Aikaansaadut vaikutukset
Muutostarpeen tunnistaminen	Kun ihmisellä on vielä runsaasti vahvuuksia ja voimavaroja, on tärkeä tunnistaa toimintakyvyn ja toimijuuden sellaiset muutokset, jotka heikentävät hänen kykyään elää terveysttä ylläpitävää ja mielekästä arkea.	Ajoissa ja oikeassa tilanteessa tapahtuva muutostarpeen tunnistaminen parantaa interventioiden vaikutuksia, jos ongelma ei eskaloitu tai kroonistu. Mittari: lähiverkoston huoli herää, toimintakykymittarissa muutos, laihduminen, avun tarve kasvaa, toimintakyvyn muutos huomataan.	Asiakkaan elämänlaatu paranee intervention tuloksena. Pienellä interventiolla saadaan suuria ja pysyviä tuloksia. Ihmisen toimintakyky ei ”ehdi” laskea. Varhainen reagointi vähentää raskaiden palveluiden tarvetta.
Kuntoutustarpeen arviointi ja tavoitteen asettaminen	Yhteistyön lähtökohta on luottamuksen rakentaminen. Mikä on ihmisen ensisijainen tarve, mitä hän tarvitsee? Selvitetään, mihin asiakkaan motivaatio kohdentuu. Ammattilaisen ja asiakkaan ymmärryksen synteisistä syntyy tavoite, joka lisää asiakkaan sitoutumista, vahvistaa hänen muutoshaluaan ja kannustaa kuntoutumaan.	Asiakas saa oikein mitoitettua ja ajoitettua ammattilaisen tuen, jolloin intervention tuloksellisuus lisääntyy. Mittari: toimintakyvyn mittarit ja elämänlaatumittarit osana alkuarviota.	Asiakkaalle tarjotaan oikea määrä räätälöityä osaamista oikeisiin asioihin. Tässä kohdassa on keskeistä, että asiakas luottaa ammattilaiseen, jotta hän kertoo todelliset tarpeensa ja tahtonsa. Asiakas saa arvoa prosessista. Häiriökäytöstä ei tule. Yhteiskunta säästää.
Kuntoutuksen suunnittelu	Ihmisen tavoitteet ja tarpeet ohjaavat kuntoutuksen suunnittelua. Ammattilainen tuo oman ymmärryksensä asiakkaan käyttöön. Yhdessä tehty suunnitelma ohjaa kuntoutuksen toteuttamista. Suunnitelma on konkreettinen ja käytännönläheinen, ja kuntoutuminen suunnitellaan osaksi asiakkaan arkea. Suunnitelmaa muutetaan tarpeen mukaan.	Suunnitelma on asiakkaan toiveiden ja tarpeiden mukainen, selkeä ja toteuttamiskelpoinen. Mittari: asiakas, asiakkaan lähipiiri ja ammattilaiset ymmärtävät ja hyväksyvät suunnitelman.	Asiakkaan kuntoutuksen prosessissa ovat mukana oikeat ammattilaiset oikeaan aikaan tekemässä oikeita asioita. Hyvä suunnitelma ohjaa palveluita oikeaan järjestykseen ja estää turhien palveluiden käynnistämistä.
Kuntoutuksen toteutus	Ihminen itse on kuntoutuksensa pääroolissa ja kaiken toiminnan tulee tähdätä hänen motivaationsa, sitoutumisensa ja vahvistumisensa tukemiseen. Kuntoutuksen sisältö voi olla hyvin monenlaista, ja sitä määrittävät ihmisen omat tarpeet ja kiinnostus. Myös läheisten osuus toteutuksessa mietitään yksilöllisen tilanteen ja toiveiden mukaan.	Kuntoutus toteutuu asiakkaan näkökulmasta sujuvasti ja oikea-aikaisesti asiakkaan omassa ympäristössä. Mittari: asiakkaan oma sitoutuminen ja motivoituminen kuntoutumiseen kertoo, että toteutus on oikeanlainen. Ammattilaiset tekevät arviota suunnitelman sopivuudesta joka kohtaamisessa.	Motivoitunut ja hyvin toteutunut kuntoutus saa aikaan pitkäaikaisia ja pysyviä muutoksia asiakkaan elämässä. Muutoksessa huomioidaan ihmisen sisäinen muutos esimerkiksi pystyvyyksäilyksessään. Ammattilaisten roolit ovat selkeät, jolloin toiminta on laadukasta.
Kuntoutuksen loppuarviointi ja jatkosuunnitelma	Kuntoutuksen tuloksia ja tavoitteiden saavuttamista arvioidaan asiakkaan kanssa yhdessä keskustelemalla. Lisäksi voidaan toistaa alussa tehtyt mittaukset. Arvioinnin pohjalta sovitaan jatkosuunnitelma asiakkaalle.	Loppuarvioinnissa saadaan tietoa kuntoutuksen osuvuudesta ja asiakkaan tavoitteiden toteutumisesta. Mittari: mittareiden tulokset voivat vahvistaa käsitystä asiakkaan tavoitteiden saavuttamisesta mutta mittareille ei saa antaa liikaa painoarvoa; kuntoutuksen vaikutus ei välttämättä näy käytetyillä mittausmenetelmillä. Tästä syystä asiakkaan omalla arviolla on suuri merkitys ja se tulee aina kirjata näkyviin.	Loppuarviointi tuottaa tietoa kuntoutuksen onnistumisesta ja tuloksista sekä asiakkaan, ammattilaisten että organisaation käyttöön. Asiakkaan tilanteeseen nähden hyvin valitut mittarit tuottavat tietoa käytetyistä menetelmistä ja niiden toimivuudesta. Muutokset esimerkiksi palvelutarpeesta sekä asiakkaan oma kokemus kertovat kuntoutuksen vaikutuksista ja laadusta.
Seuranta kuntoutusjakson jälkeen	Ihmisen kuntoutumista tuetaan riittävällä seurannalla esimerkiksi 3kk jakson jälkeen. Seurannalla on suuri merkitys ihmisen motivaatiolle jatkaa terveydelle ja hyvinvoinnille myönteisiä toimintatapoja. Lisäksi huomataan, mikäli uusia kuntoutustarpeita on syntynyt.	Kuntoutuksen vaikutusten pysymistä seurataan asiakkaan kanssa keskustelemalla sekä asiakkaan tilanteeseen sopivien mittarein.	Asiakkaan elämään kuntoutuksella aikaansaatu muutosten pitkäaikaisuus ja pysyvyys kertoo intervention oikea-aikaisuudesta. Tavoitteiden ja kuntoutuksen sitominen asiakkaan arkeen parantaa kuntoutuksen laatua ja vaikuttavuutta. Seuranta tuottaa tärkeää tietoa asiakaskokemuksesta ja vaikuttavista kuntoutuskäytännöistä.